

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan
neuvottelukunnan sisäisen tarkastuksen jaosto

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan sisäisen tarkastuksen jaoston toimikauden 2015–2018 arviointi

Valtiovarainministeriö asetti 27.8.2015 tehdyllä päätöksellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan alaisen sisäisen tarkastuksen jaoston toimikaudelle 27.8.2015–11.6.2018.

Hankkeen tausta

Valtioneuvosto asettaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan sekä määrää sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet ja jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa voi olla jaostoja neuvottelukunnassa käsiteltävien asioiden valmistelua varten. Valtiovarainministeriö kutsuu jaostojen jäsenet. Neuvottelukunta voi antaa sille kuuluvan tehtävän jaoston hoidettavaksi.

Kokoonpano

Jaoston puheenjohtajana toimi kaudella 2015–2018 valtiovarainministeriön asettamispäätöksen mukaisesti 27.8.2015–9.11.2016 valtioneuvoston apulaiscontroller Pasi Ovaska, 10.11.2016–31.12.2017 tarkastusneuvos, yksikön päällikkö Sari Nousiainen ja tämän jälkeen ilman erillistä muutospäätöstä lopputoimikauden ajan valtioneuvoston apulaiscontroller Esko Mustonen 1.1.2018–11.6.2018. Jaoston sihteerinä on toiminut assistentti Heidi Innanen. Toimikauden aikaiset kokoonpanot on esitetty loppuraportin liitteessä 1.

Jaostossa on ollut jäsen lähes kaikista ministeriöistä sekä pysyvä asiantuntija valtiontalouden tarkastusvirastosta. Mikäli varsinainen jäsen on ollut estynyt saapumasta kokoukseen, on jäsen voinut lähettää harkintansa mukaan varahenkilön omasta virastostaan.

Toimikaudella käsitellyt asiakokonaisuudet

1. Varmistuskartan laadintamalli

Varmistuskartan laadintamalliin liittyvä työ aloitettiin jaoston edellisellä toimikaudella, syksyllä 2014. Valmistelu toteutettiin pienryhmässä, jossa olivat mukana Mikko Helkiö/VNK, Heli Iirola/UM, Jyrki Pennanen/SM ja Niina Sipiläinen/STM. Pienryhmän työn etenemistä seurattiin jaoston kokouksissa ja sitä esiteltiin kahdesti neuvottelukunnalle. STM ja OM pilotoivat varmistuskarttaa, SM, VNK ja Kela kokeilivat karttaa.

Pilotointien ja kokeilujen myötä saadut kokemukset koottiin yhteen ja päädyttiin siihen, että varmistuskartta on apuväline, jonka käyttöönoton ratkaisee ja suunnittelee kukin organisaatio itse. Mallipohjien ja ohjeiden tarve riippuu käyttökohteesta ja organisaation valitsemasta toteutustavasta. Yhtä yhtenäistä mallia tai kaikille käyttökelpoista ohjetta on vaikea laatia ja antaa suositusta. Ministeriöt voivat omien tarpeidensa mukaan ottaa varmistuskartan käyttöön, ja valmistella itselleen sopivan mallin ja ohjeistuksen pienryhmässä tuotetun aineiston

perusteella, tukeutumalla pilotin kokemuksiin tai tutustumalla muuhun aineistoon. Varmistuskarttatyö jaoston yhteydessä päättyi tammikuun lopulla 2017.

2. Riskienhallintapolitiikka ja -menetelmät: arviointikehikoiden päivittäminen

Neuvottelukunta teki keväällä 2016 ministeriöille kyselyn riskienhallinnan tilasta. Kyselyvastauksissa pidettiin tarpeellisenä uudistaa sisäisen valvonnan arviointikehikoita ja parantaa niiden käytettävyyttä. Neuvottelukunta antoi arviointikehikoiden uudistamisen jaostolle tehtäväksi. Neuvottelukunnan toteuttaman kyselyn palautteen perusteella jaosto on valmistellut arviointikehikon uuden version, joka korvaa aiemmat arviointikehikot. Uudistuksessa arviointikehikko on päivitetty COSO 2013 -viitekehyksen mukaiseksi. Työtä on tehty eri kokoonpanoilla pienryhmissä ja kehikkoa työstiittiin myös työpajassa, joka järjestettiin 17.8.2017 Hotel Havenissa. Työpajan fasilitaattoriksi oli pyydetty Jani Heikkala Sisäiset tarkastajat ry:stä ja osallistujia oli niin ministeriöistä kuin hallinnonalojen virastoistakin. Lista arviointikehikkotyöhön osallistuneista on raportin liitteenä 2.

Uudistettu arviointikehikko ja ohje lähetettiin lausunnoille 65 virastoon Lausuntopalvelu.fi:n kautta. Lausuntoaika oli 19.12.2017–23.2.2018 ja tuona aikana toivottiin joidenkin virastojen myös kokeilevan kehikkoa käytännössä. Lausuntoja saatiin 45 kpl ja niistä koostettiin lausuntoyhteenveto, jonka pohjalta kehikkoon tehtiin muutamia täsmennyksiä.

Valtiovarain controller -toiminnon suositus sisäisen valvonnan arviointikehikosta annettiin 14.5.2018 ja se julkaistiin VM:n verkkosivuilla <http://vm.fi/sisaisen-valvonnan-arviointi>. Suositus on jaettu ministeriöille ja kirjanpitoyksiköille. Ministeriöt voivat harkintansa mukaan jakaa suositusta myös muille hallinnonalan virastoille ja laitoksille.

3. Muut asiakokonaisuudet

Jaoston toimintasuunnitelmalle oli edelliseltä toimikaudelta siirtynyt valtionapujen tarkastus. Sovittiin, ettei asiaa käsitellä enää kuluvalle toimikaudella, vaan priorisoidaan arviointikehikkotyötä.

Sisäisen tarkastuksen malliohjesäännön päivittämistarvetta on arvioitu mm. tarkastelemalla ja vertailemalla ministeriöiden sisäisen tarkastuksen ohjesääntöjä. Erot ministeriöiden välillä todettiin pieniksi ja ohjesäännöt ovat linjassa nykyisen malliohjesäännön kanssa. Koska nykyinen malliohjesääntö on edelleen toimiva, tulevat ohjesääntöjen päivitykset voidaan hoitaa pääosin nykyversion pohjalta. Tilannetta voidaan tarkastella tulevaisuudessa uudelleen, mikäli päivitystarvetta ilmenee.

Jaoston kokoukset ja teemat

Toimintasuunnitelmassa oli todettu jaoston kokoontuvan lähtökohtaisesti 4–6 kertaa vuodessa. Vuoden 2015 syyskaudella jaosto kokoontui kaksi kertaa, vuonna 2016 kolme kertaa, vuonna 2017 neljä kertaa ja vuoden 2018 kevätkaudella kaksi kertaa. Näin ollen toimintasuunnitelman mukaiset kokousmäärät toteutuivat vuotta 2016 lukuun ottamatta. Kaiken kaikkiaan toimikaudella pidettiin 11 kokousta, joiden ajankohdat määräytyivät neuvottelukunnan kokousaikataulun mukaisesti niin, että jaosto kokoontui pääsääntöisesti noin viikkoa ennen neuvottelukuntaa. Kokoukset järjestettiin valtiovarainministeriössä.

Kokouksissa priorisoitiin valmisteilla olevia asiakokonaisuuksia. Kokouksia, joissa oli mukana jaoston ulkopuolinen alustaja esittelemässä ajankohtaista teemaa, oli tällä toimikaudella neljä. Teemakokousten aiheita olivat:

- Tietoturvallisuus
- VAHTI-asioiden sekä tieto- ja kyberturvallisuuden ajankohtaiskatsaus
- Kiekun kontrollit
- Valtion hankintojen digitalisointi

Teemakokousten alustajat on listattu liitteessä 3.

Valtion hankintojen digitalisointiin liittyen sisäisen tarkastuksen jaostolle järjestettiin myös kaksi Handi-työpajaa 3.11. ja 14.11. Valtiokonttorin johdolla. Työpajoissa tarkasteltiin hankinnan prosesseja sisäisen tarkastuksen näkökulmasta ja kartoitettiin mm. kontrollitarpeita ja riskejä.

Teemakokousten aiheiksi oli toivottu myös esim. uuden hankesalkun tilannekatsausta, mutta alustusta ei saatu, sillä keväällä 2018 käytössä oli vielä vanha hankesalkku ja uuden hankesalkun aikataulussa on ollut muutoksia.

Työtavat ja tiedottaminen

Jaoston kokousten pöytäkirjat on julkaistu Hankeikkunassa ja valtioneuvoston hankesivulla sisäisen tarkastuksen jaoston tiedoissa, joihin on ollut linkki myös Senaattorin Riskienhallinta-sivulla. Hankeikkunassa ja valtioneuvoston hankesivulla jaoston pöytäkirjat ovat neuvottelukunnan jäsenten ja varajäsenten luettavissa samaan tapaan kuin neuvottelukunnan pöytäkirjat ovat jaoston jäsenten luettavissa. Jaoston jäsenten on toivottu hoitavan tiedottamisen eteenpäin omalla hallinnonalallaan, eikä erillisiä laajoja sähköpostijakeluja ole jaoston toimesta toteutettu.

Senaattorista Kampukseen siirryttäessä seuraavalla toimikaudella tulee pohdittavaksi sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen asioista tiedottaminen ja mahdollisen oman sivun ylläpito Kampuksessa. Aihio tälle on jo olemassa Kampuksessa.

Liitteet	1. Sisäisen tarkastuksen jaoston toimikauden 2015–2018 kokoonpanot 2. Arviointikehikkotyöhön osallistuneet 3. Sisäisen tarkastuksen jaoston toimikauden 2015–2018 kokoukset
Jakelu	Sisäisen tarkastuksen jaoston jäsenet ja pysyvä asiantuntija
Tiedoksi	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunta

Puheenjohtajat:

valtioneuvoston apulaiscontroller Pasi Ovaska, valtiovarain controller -toiminto, 27.8.2015–9.11.2016
tarkastusneuvos, yksikön päällikkö Sari Nousiainen, valtiovarain controller -toiminto, 10.11.2016–
11.6.2018, virkavapaalla 1.1.2018 alkaen
puheenjohtajan tehtävää hoitaa toimikauden loppuun asti valtioneuvoston apulaiscontroller Esko Musto-
nen, valtiovarain controller -toiminto

Jäsenet:

tarkastusneuvos Mikko Helkiö, valtioneuvoston kanslia

ulkoasiainneuvos Pekka Wuoristo, ulkoministeriö, 27.8.2015–9.11.2016
ulkoasiainhallinnon tarkastaja Outi Holopainen, ulkoministeriö, 10.11.2016 alkaen

tarkastusjohtaja Kaisa Sistonen, oikeusministeriö

tarkastuspäällikkö Jyrki Pennanen, sisäministeriö

tarkastusneuvos Timo Piikkilä, puolustusministeriö, 27.8.2015–9.11.2016
hallitussihteeri Tuomas Hyvärinen, puolustusministeriö, 10.11.2016 alkaen

tarkastusneuvos Sari Korpimies, opetus- ja kulttuuriministeriö

tarkastuspäällikkö Sari Anttila, maa- ja metsätalousministeriö

ylitarkastaja Arja Karjunen, liikenne- ja viestintäministeriö, 27.8.2015–9.11.2016
Uutta jäsentä ei nimetty.

tarkastusneuvos Juha Pekka Niemi, työ- ja elinkeinoministeriö

tarkastuspäällikkö Niina Sipiläinen, sosiaali- ja terveysministeriö

tarkastusneuvos Jorma Partanen, ympäristöministeriö

Pysyvä asiantuntija:

tilintarkastusneuvos Matti Mattila, valtiontalouden tarkastusvirasto

Jaoston sihteerinä on toiminut assistentti Heidi Innanen valtiovarain controller -toiminnosta.

Arviointikehikkotyöpajaan 17.8.2017 osallistuneet:

Adlercreutz-Laurin, Gabriella	rikosseuraamusvirasto
Anttila, Sari	maa- ja metsätalousministeriö
Holopainen, Outi	ulkoministeriö
Hyvärinen, Tuomas	puolustusministeriö
Härkönen, Asta	Metsäkeskus
Janhunen, Kimmo	oikeusrekisterikeskus
Järvinen, Katri	Pääesikunta
Mattila, Matti	valtiontalouden tarkastusvirasto
Mustonen, Esko	valtiovarain controller -toiminto
Niemi, Juha Pekka	työ- ja elinkeinoministeriö
Pakarainen, Eija	Poliisihallitus
Pennanen, Jyrki	sisäministeriö
Sistonen, Kaisa	oikeusministeriö

Fasilitaattori:	
Heikkala, Jani	Sisäiset tarkastajat ry

Työpajan sihteerit:	
Innanen, Heidi	valtiovarain controller -toiminto
Komulainen, Pauliina	valtiovarainministeriö

Arviointikehikkotyössä (projektin suunnittelu, pienryhmätyöskentely, kommentointi) mukana olleet:

Niemi, Juha Pekka	työ- ja elinkeinoministeriö
Helkiö, Mikko	valtioneuvoston kanslia
Hyvärinen, Tuomas	puolustusministeriö
Järvinen, Katri	Pääesikunta
Pennanen, Jyrki	sisäministeriö
Sistonen, Kaisa	oikeusministeriö
Mattila, Matti	valtiontalouden tarkastusvirasto
Holopainen, Outi	ulkoministeriö
Nousiainen, Sari	valtiovarain controller -toiminto
Mustonen, Esko	valtiovarain controller -toiminto
Innanen, Heidi	valtiovarain controller -toiminto

Ajankohta	Kokousaika ja -paikka	Aiheet
Syksy 2015	ke 7.10.2015 klo 13–15, VM, Mariank. 9, nh. Loppupeli	Järjestäytyminen Toimintasuunnitelma
	ti 24.11.2015 klo 14–16, VM, Mariank. 9, nh. Loppupeli	Toimintasuunnitelman viimeistely Teema-aihe: tietoturvallisuus / Kimmo Rousku, JulkICT Pienryhmien tilanteen kartoitus
Kevät 2016	ke 3.2.2016 klo 10–12, VM, Mariank. 9, nh. Loppupeli	Varmennuskartta-pienryhmän työn eteneminen Talousarvioasetuksen muutos
	ke 1.6.2016 klo 9.30–11, VM, Mariank. 9, nh. Pullonkaula	Teema-aihe: VAHTI-asiat, tieto- ja kyberturvallisuuden toinen ajankohtaistarkastus / Kimmo Rousku, JulkICT Pienryhmien tilannekatsaus
Syksy 2016	ma 29.8.2016 klo 13.30–15.30, VM, Mariank. 9, nh. Pullonkaula	Teema-aihe: Kiekun kontrollit / Tanja Wistbacka, Valtiokonttori Ehdotus arviointikehikoiden kehittämissuunnitelmaksi
Kevät 2017	ma 30.1.2017 klo 10.00–12.00, VM, Mariank. 9, nh. Loppupeli	Uuden puheenjohtajan esittäytyminen Toimikauden työvaiheen toteaminen ja toimintasuunnitelma Terveiset neuvottelukunnasta, riskienhallintapolitiikkamallin lausuntokierros Kokemukset varmistuskartan pilotoinneista ja kokeiluista, johtopäätökset
	ti 9.5.2017 klo 11.00–13.00, VM, Mariank. 9, nh. Loppupeli	Teema-aihe: Valtion hankintojen digitalisointi / Tero Meltti, VM Arviointikehikot
Syksy 2017	ti 19.9.2017 klo 10.00–12.00, VM, Snellmanink. 1 A, nh. Ritari	Arviointikehikko
	ma 20.11.2017 klo 13.00–15.00, VM, Mariank. 9, nh. Nousukausi	Toimintasuunnitelma Arviointikehikko Työpanoksen kohdentaminen ja hyödynnettävyys Ministeriöiden sisäisen tarkastuksen ohjesäännöt
Kevät 2018	ke 7.3.2018 klo 13.00–15.00, VM, Mariank. 9, nh. Loppupeli	Arviointikehikon pilotointikokemukset, lausuntoyhteenveto ja jatkotoimenpiteet Toimikauden arvioinnin käynnistäminen
	to 31.5.2018 klo 14.00–16.00, VM, Mariank. 9, nh. Loppupeli	Toimikauden arviointi Sisäisen tarkastuksen malliohjesäännön päivittämistarpeen arviointi Tiedoksi: maakunnan hallintosääntömallin luonnos Toimikauden päättäminen